

Ngaahi Halanga ki he Nofo Tu'uma'u Fakatolonga e Fāmili

Fekau'aki mo e Polokalama Tokoni ki he Nofo Tu'uma'u

'I NSW, 'oku tokoni 'a e pule'anga pea mo e lao ki hono malu'i e fānau mei ha fakatamaki pea mo tauhi ke nau malu. Ko e me'a ke fakamu'omu'a 'a hono tauhi malu fakataha e fānau mo honau fāmili. 'O kapau 'oku 'ikai malu 'a 'api kia kinautolu, 'oku pau leva ke mau kumi ha feitu'u 'oku malu.

'Oku mau lolotonga liliu 'a e founga 'oku mau tokoni'i ai e fānau pea mo e to'utupu 'i he taimi 'oku 'ikai malu ai 'enau nofo 'i 'api. 'Oku ui 'a e ngaahi liliu ko eni ko e Polokalama Tokoni Nofo Tu'uma'u (Permanent Support Program – PSP).

'Oku 'uhinga 'a e Nofo Tu'uma'u ('Permanency') ki he nofo 'a e fānau mo e to'utupu 'i ha 'api tu'uma'u 'oku malu pea 'oku tokanga'i ai kinautolu. 'Oku toe 'uhinga foki ki he 'enau feohi mo honau ngaahi kaungāme'a, fāmili, komiuniti pea mo honau tukufakaholo. 'Oku hoko 'a e nofo tu'uma'u ko e faingamālie ia ki he fānau ke nau ma'u ai ha mo'ui fiefia mo tau'atāina 'i he'enau hoko ko e kakai lalahi.

'Oku mau ngāue tōtōivi ke tokoni'i e fānau ke nau ma'u e nofo tu'uma'u. Ko e ngaahi liliu ko eni 'oku ne fakapapau'i 'oku 'ikai hala e fānau 'i he ngaahi lelei 'oku ma'u 'i he 'enau nofo 'i ha 'api tu'uma'u pea toloto ai e 'ofa. 'E ngāue fakataha 'a e kau 'ofisa ngāue fakasōsiale (caseworkers) mei he FACS pea mo kinautolu mei he ngaahi kautaha kehe. 'Oku tokoni 'a e polokalama ke fakalato 'a e ngaahi fiema'u tāutaha 'a e ki'i tamasi'i/ta'ahine.

Ko e hā hono 'uhinga ki he fānau mo e to'utupu

'Oku mau fiema'u ke fakapapau'i 'oku malu pea fiefia 'a e fānau mo e to'utupu. 'Oku mau fiema'u ke nau ma'u ha 'api 'oku mātu'aki tauhi lelei ai kinautolu. Ko e founga lelei taha ke fai ai eni ko hono fa'u ha palani mo kinautolu ke lava 'o ma'u ha nau nofo'anga tu'uma'u 'Oku ui eni ko e 'taumu'a ki he nofo tu'uma'u ('permanency goal'). 'Oku tokoni 'a e taumu'a ki he nofo tu'uma'u ki hono fakapapau'i ki he fānau mo e ngaahi fāmili 'a e feitu'u 'e nofo ai 'a e ki'i tamasi'i/ta'ahine 'i he kaha'u. Ko e 'api nofo'anga tu'uma'u 'e kehe ki he ki'i tamasi'i/ta'ahine takitaha 'o fakatatau ki he 'enau fiema'u.

'E ngāue 'a e kau 'ofisa ngāue fakasōsiale ki he taumu'a ki he nofo'anga tu'uma'u fakataha mo e fānau, ngaahi fāmili pea mo kinautolu 'oku nau 'ofa ki he tamasi'i/ta'ahine. 'E kau 'a e fānau mo e to'utupu 'i he fai e ngaahi tu'utu'uni 'e fakahoko. 'E ngāue fakataha 'a e tokotaha kotoa.

Ko e ngaahi halanga ki he 'api tu'uma'u

'Oku 'i ai e ngaahi founga kehekehe 'e lava ai 'e ha ki'i tamasi'i/ta'ahine ke ma'u ha 'api 'oku malu mo ma'u ai e 'ofa. 'Oku ui kinautolu ko e ngaahi halanga (pathways). Ko e ngaahi halanga ki he nofo tu'uma'u ko e:

FAKATOLONGA 'O E FĀMILI

'Oku 'uhinga eni ki hono tauhi ha ki'i tamasi'i/ta'ahine mo 'ene ongo mātu'a, fāmili, pe kāinga, 'i he taimi 'oku malu ai.

OHI 'OKU FAKA'ATĀ¹

Ko e tu'unga eni kuo hoko 'a e ki'i tamasi'i/ta'ahine ko e mēmipa fakalao 'o ha fāmili kehe 'i he toenga 'o 'ene mo'ui.

FAKAFOKI

'Oku 'uhinga eni ki hono fakafoki 'a e ki'i tamasi'i/ta'ahine ke nofo mo honau fāmili 'i he taimi 'oku malu ai ke foki ki 'api.

TOKANGA'I (GUARDIANSHIP)

Ko e tu'unga eni kuo ma'u ai 'e ha taha pe kakai kā 'oku 'ikai ko e mātu'a totonu 'a e mafai fakalao ki hono tokanga'i e ki'i tamasi'i/ta'ahine kae 'oua kuo hoko ko e tokotaha matu'otu'a.

TAUHI TAIMI LŌLOA

Ko e tu'unga eni 'oku nofo ai 'a e ki'i tamasi'i/ta'ahine 'i ha feitu'u kuo alea'i ke nofo taimi lōloa ai (*hangē mo ha taha 'oku ne pusiaki'i (foster carer) pe fāmili*)

Ko e fakatolonga 'o e fāmili pe ko e fakafoki ki he fāmili ko e ongo halanga ia 'oku lelei ange 'i he taimi 'oku malu. Ko e halanga kuo fili'i 'e makatu'unga pe ia 'i he ki'i tamasi'i/ta'ahine tāutaha pea mo e hā e ngaahi me'a 'e lelei taha kia kinautolu.

¹ Ko e ohi 'oku 'ikai ko e founga ia 'oku fiema'u ki he fānau 'Apolisinolo

Fakatolonga e Fāмили

Ko e taha e konga mahu'inga 'o e Polokalama Tokoni ki he Nofo Tu'uma'u ko e malu e fānau 'i 'api mo honau fāмили. 'Oku hoko 'a e nofo 'a e fānau mo honau fāмили ke ongo'i 'e he fānau 'oku nau kau ki ai. Ko e faingamālie lelei taha eni ke nau fiefia pea mo mo'ui lelei 'i he 'enau lalahi.

Taimi e ni'hi 'oku fiema'u 'e he ngaahi mātu'a ha tokoni ki hono tauhi ke malu 'a 'enau fānau. 'I he fakatolonga 'o e fāмили, 'oku hoko e malu 'a e fānau ko e taumu'a ia 'o e nofo tu'uma'u. 'E toutou fakataha 'a e 'ofisa ngāue fakasōsiale mo e ki'i tamasi'i/ta'ahine pea mo hono fāмили ke fa'u ha palani pea mo fakahoko ha tokoni. 'E malava pe ke liliu 'e he 'ofisa ngāue fakasōsiale pea mo e fāмили 'a e palani 'o ka fiema'u. 'Oku hoko 'a e talanoa mo e 'ofisa ngāue fakasōsiale ke tokoni ki he ngaahi fāмили ke nau ako ai ha ngaahi founa fo'ou ki hono solova ha ngaahi palopalema.

'Oku lahi 'a e ngaahi sēvesi 'e ala lava ke tokoni ki he fānau mo honau fāмили 'i he taimi 'oku nau fiema'u ai. 'Oku fa'a malava ke kumi tokoni 'a e kau 'ofisa ngāue fakasōsiale mei he ngaahi sēvesi ko eni. 'E lava pe ke nau fokotu'u atu ki he ki'i tamasi'i/ta'ahine pē ko 'ene ongo mātu'a ke 'a'ahi ki ha sēvesi ke ma'u ha tokoni fekau'aki mo ha palopalema mavaha. 'Oku ui eni ko hono toe tuku atu ke fai ha lau 'a ha taha kehe ('referral'). Ko e taimi pe 'oku fai ai 'e he 'ofisa ngāue fakasōsiale hano toe tuku atu ki ha sēvesi kehe, te ne fakapapau'i 'oku mahino ki he fāмили 'a hono 'uhinga pea fakamatala'i 'a e founa 'e ala tokoni ai 'a e sēvesi ko ia. Te nau toe tokoni foki ki hono fakataukei'i 'a e fāмили ke nau ongo'i nonga mo fiemālie 'i he taimi te nau 'a'ahi ai ki he sēvesi ko ia.

Taimi lahi 'oku 'i ai ha ngaahi mēmipa kehe 'o e fāмили 'o e fānau pea mo honau ngaahi kaungāme'a 'oku nau tokanga mai kia kinautolu. 'E lava pe 'e he 'ofisa ngāue fakasōsiale ke ne fokotu'utu'u ha Fakataha'anga Fakakulupu Fakafāмили ke kau mai ki ai e fāмили mo e ngaahi kaungāme'a 'o e ki'i tamasi'i/ta'ahine ke fa'ufa'u ha palani ke tauhi malu 'aki 'a e ki'i tamasi'i/ta'ahine 'i 'api. 'Oku toe hoko e Fakataha'anga Fakakulupu Fakafāмили ko e faingamālie ia ki he ki'i tamasi'i/ta'ahine ke vahevahe 'o fekau'aki mo e me'a 'oku nau fiema'u.

'E malava ke fakamo'oni 'a e ongo mātu'a 'a e ki'i tamasi'i/ta'ahine ki he aleapau 'oku ui ko e Aleapau ki he Fatongia 'o e Mātu'a ('Parent Responsibility Contract'). 'I he aleapau 'oku hā ai 'a e kole ki he ngaahi mātu'a ke nau toe tokanga ange ki he 'enau fānau 'aki ha'anau fokotu'u ha ngaahi taumu'a pea nau loto ke fakahoko e ngaahi ngāue 'oku fiema'u. 'Oku toe hā foki he aleapau 'a e fakaikiiki e tokoni te mau lava 'o'oatu ki he ngaahi mātu'a. 'E tokoni e kau 'ofisa ngāue fakasōsiale ke fakapapau'i 'oku muimui e mātu'a ki he aleapau.

'E lava ke ke fekumi ki ha toe fakamatala fekau'aki mo e Fakataha'anga Fakakulupu Fakafāмили (Family Group Conference) pea mo e Aleapau ki he Fatongia 'o e Mātu'a (Parent Responsibility Contract) 'i he uepisaiti 'a e FACS 'i he www.facs.nsw.gov.au

Ngaahi fehu'i mo e tokoni

Talanoa ki he 'ofisa ngāue fakasōsiale 'o ka 'oku 'i ai ha'o toe fehu'i fekau'aki mo e nofo tu'uma'u pea mo hono ngaahi halanga kehekehe. 'E lava 'e he kau 'ofisa ngāue fakasōsiale ke ne fakahoko ha fale'i pea mo ha tokoni. 'Oku nau 'i hena ke tokoni'i e longā'ifānau, fāмили pea mo e kau tauhi.

'Imeili ki he permanency.support@facs.nsw.gov.au

Ki ha toe fakamatala fekau'aki mo e Polokalama Tokoni ki he Nofo Tu'uma'u (Permanency Support Program), vakai ki he www.facs.nsw.gov.au/psp

